

**Dr. Babasaheb Ambedkar Open University**  
**Term End Examination July -2026**

|                     |                                                         |                   |                             |
|---------------------|---------------------------------------------------------|-------------------|-----------------------------|
| <b>Course</b>       | <b>: Diploma Course</b>                                 | <b>Date</b>       | <b>: 12/07/2026</b>         |
| <b>Subject Code</b> | <b>: DHRD-07</b>                                        | <b>Time</b>       | <b>: 11:30am to 01:45pm</b> |
| <b>Subject Name</b> | <b>: માનવ અધિકારો: અમલીકરણ અને<br/>નિવારણ પ્રક્રિયા</b> | <b>Duration</b>   | <b>: 02.15 Hours</b>        |
|                     |                                                         | <b>Max. Marks</b> | <b>: 70</b>                 |

પ્રશ્ન-1 માનવ અધિકારોના રક્ષણ અંગે અધિનિયમ, 1993 ની મુખ્ય જોગવાઈઓ સમજાવો. 14

અથવા

રાષ્ટ્રીય માનવ અધિકાર પંચની રચના, નિમણૂક અને કાર્યોની વિગતવાર ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-2 મહિલાઓ અને બાળકોના અધિકારોના રક્ષણ માટેની બંધારણીય અને કાનૂની જોગવાઈઓ સમજાવો. 14

અથવા

અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ અને પછાત વર્ગોના રક્ષણ માટેની વ્યવસ્થાઓ સમજાવો.

પ્રશ્ન-3 ન્યાયતંત્રમાં ન્યાયિક સમીક્ષાનું મહત્વ સમજાવો. 14

અથવા

માનવ અધિકારોના રક્ષણમાં ન્યાયિક સક્રિયતાની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-4 જાહેર હિતની અરજીનો અર્થ, લક્ષણો અને મહત્વ સમજાવો. 14

અથવા

ભારતમાં PIL ના વિકાસ અને માનવ અધિકારોના રક્ષણમાં તેની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-5 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) 14

1. માનવ અધિકાર પંચની તપાસ સંબંધિત સત્તાઓ
2. રાજ્ય માનવ અધિકાર પંચ
3. ન્યાયિક સક્રિયતા
4. જાહેર હિતની અરજી
5. બિન-સરકારી સંસ્થાઓ ની ભૂમિકા

\*\*\*\*\*